

5. Sociální služby

Děti a junioři využívající sociální služby Ministerstva práce a sociálních věcí a dalších organizací, se rekrutují především z osob se zdravotním, duševním či kombinovaným postižením. Do této skupiny potřebných se zařazují i mladí lidé, kteří se dostali do problémů brzkým sňatkem obvykle z důvodu otěhotnění ženy. I zde má stát jisté možnosti, jak těmto lidem pomoci. Následují osoby žijící na hranici životního minima, z důvodu problematické zaměstnatelnosti, které by se bez pomoci státu zřejmě ocitly na ulici. Existuje mnoho dalších sociálních problémů, které mohou osoby zavést do špatně řešitelných situací, pro něž jsou k dispozici různé poradny, které je mohou nasměrovat, jak a kde s pomocí profesionálů problémy řešit a případně žádat o dávky, na které mají nárok.

Problematiku sociálního sektoru řeší Zákon č. 108/2006 Sb., zákon o sociálních službách. Vymezuje poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči, podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v oblasti sociálních služeb, inspekci poskytování sociálních služeb a předpoklady pro výkon činnosti v sociálních službách.

Sociální služby se poskytují jako služby pobytové (ubytování v zařízeních sociálních služeb), ambulantní (osoba za nimi dochází nebo je doprovázena nebo dopravována do zařízení sociálních služeb a součástí není ubytování) nebo terénní (jsou osobě poskytovány v jejím přirozeném sociálním prostředí).

Uživatelé sociálních služeb

Výdaje na sociální služby dosáhly v roce 2016 ve Zlínském kraji 126 267 tis. Kč, což je 4,8 % z celkových výdajů za Českou republiku (2 632 793 tis. Kč). Ve stejném období činil v ČR počet poskytovaných sociálních služeb 3 358.

Pro poskytování sociálních služeb jsou zřizována zařízení sociálních služeb, např. centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy se zvláštním režimem, chráněná bydlení, azylové domy, domy na půl cesty, zařízení pro krizovou pomoc, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, terapeutické komunity, pracoviště rané péče, intervenční centra aj.

V roce 2016 bylo ve Zlínském kraji 211 zařízení sociálních služeb. Z toho bylo 13 azylových domů (poskytují přechodné ubytování ženám, příp. mužům a jejich dětem, které/ří nemají možnost jiného bydlení), 2 domy na půl cesty (poskytují pobytové služby zpravidla pro osoby do 26 let věku, které po dosažení zletilosti opouštějí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy; mají těmto lidem poskytnout podmínky pro úspěšný samostatný start do běžného života), 6 center denních služeb (umožňují osobám se zdravotním postižením hodnotně prožít den s možností využití nabízených aktivit v bezbariérovém prostředí zařízení ambulantní služby sociální péče), 2 pracoviště rané péče (terénní služba, popřípadě doplněná ambulantní formou, poskytovaná dítěti a rodičům dítěte ve věku do 7 let se zdravotním postižením, nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivého zdravotního stavu), 18 domovů pro osoby se zdravotním postižením (poskytují dlouhodobé pobytové služby osobám se zdravotním postižením, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby), 14 nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (snadno dostupné = nízkoprahové zařízení pro všechny klienty od 6 do 26 let poskytující ambulantní, pobytové či terénní služby nejčastěji prostřednictvím volnočasových aktivit; zaměřuje se především na neorganizovanou mládež na velkých sídlištích a v dalších rizikových oblastech), 20 sociálních poraden (odborná poradenská služba poskytovaná zejména občanům v obtížných životních situacích; jde o právní poradenství v nepříznivých životních a sociálních situacích, a to zejména z hlediska občanského a rodinného práva; poradna přispívá k tomu, aby občané netrpěli neznalostí svých práv a povinností, neznalostí dostupných služeb nebo neschopností vyjádřit účinně své potřeby).

Počet dětí a mládeže do 18 let, které využily vybraná zařízení ve Zlínském kraji v roce 2016: centra denních služeb – 2 osoby, denní stacionáře – 7, nízkoprahová denní centra pro děti a mládež – 1 060, pracoviště rané péče – 118, sociální poradny – 146.

Výše uvedená zařízení poskytují různé služby sociální péče (napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, s cílem podpořit život v jejich přirozeném sociálním prostředí a umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti, a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení).

Nejvyužívanějšími zařízeními sociálních služeb v roce 2016 byla u osob do 18 let ve Zlínském kraji nízkoprahová zařízení pro děti a mládež. V České republice jich bylo v roce 2016 přes 200. U 2 z nich byl zřizovatelem kraj, u 18 obec, 76 zařízení bylo církevních a 139 patřilo do kategorie zřizovatele „ostatní“ (tj. neziskové organizace atp.).

Vybrané služby sociální péče:

Osobní asistence je terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.

Pečovatelská služba je terénní nebo ambulantní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.

Odlehčovací služby jsou terénní, ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí.

Sociálně aktivizační služby jsou ambulantní, popřípadě terénní služby poskytované osobám v důchodovém věku nebo osobám se zdravotním postižením ohroženým sociálním vyloučením.

Sociální poradenství - základní sociální poradenství poskytuje osobám potřebné informace přispívající k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Základní sociální poradenství je základní činností při poskytování všech druhů sociálních služeb; poskytovatelé sociálních služeb jsou vždy povinni tuto činnost zajistit. Odborné sociální poradenství je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin osob v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí a ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízeních hospicového typu; zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.

V roce 2016 využívaly děti a mládež do 18 let na Zlínsku především službu osobní asistence (60 osob), odlehčovací služby (27), sociálně aktivizační služby (54) a sociální poradny (146).

Dávky státní sociální podpory a pěstounské péče, příspěvek na péči

Celkové výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v roce 2016 dosáhly v České republice 37 804 500 tis. Kč. Ve Zlínském kraji bylo na dávky vyplaceno 1 741 064 tis. Kč (4,6 %). V porovnání s rokem 2015 byl procentuální podíl stejný (4,6 %), i když se celorepublikově vyplatilo o 172 904 tis. Kč méně (37 631 596 tis. Kč), avšak ve Zlínském kraji o 8 223 tis. Kč více (1 749 287 tis. Kč).

Nejfrekventovaněji vyplácenými dávkami jsou: Rodičovský příspěvek (nárok má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině, a to až do vyčerpání celkové částky 220 000 Kč, nejdéle do 4 let věku tohoto dítěte).

Příspěvek na bydlení (nárok má vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě přihlášen k trvalému pobytu, jehož náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 a zároveň součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení).

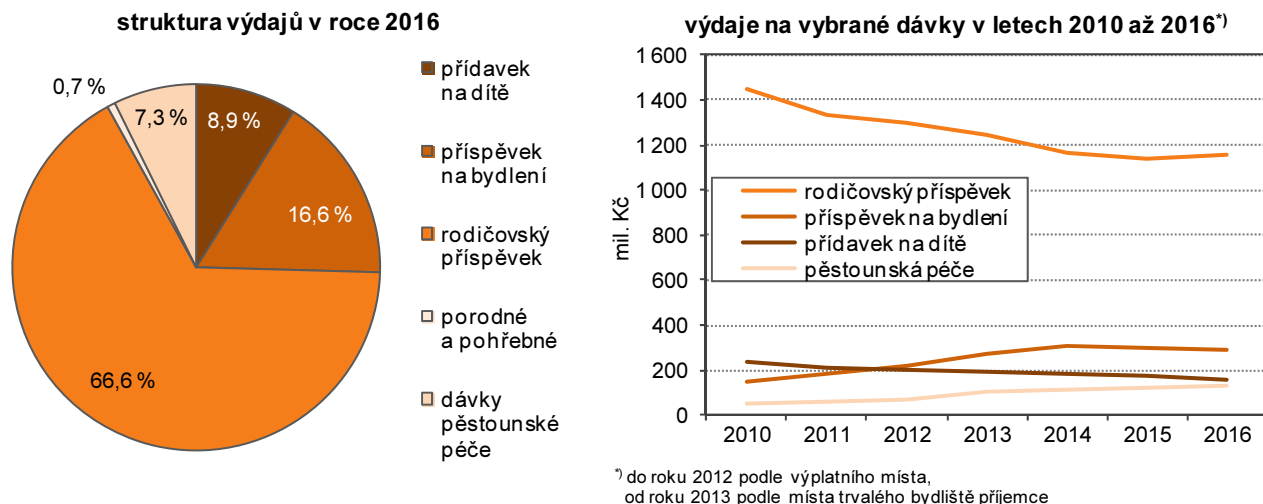
Přídavek na dítě (je poskytován rodinám s dětmi k pomoci krýt náklady spojené s výchovou a výživou nezaopatřených dětí a rozhodný příjem rodiny je nižší než 2,4násobek částky životního minima).

V roce 2016 byly nejvyšší výdaje ve Zlínském kraji v rámci rodičovského příspěvku (1 158,8 mil. Kč, 66,6 %), následoval příspěvek na bydlení (288,9 mil. Kč, 16,6 %), přídavek na dítě (154,3 mil. Kč, 8,9 %), dávky pěstounské péče (127,0 mil. Kč, 7,3 %) a nejnižší částka byla vyplacena za porodné a pohřebné (12,4 mil. Kč, 0,7 %).

Od roku 2010 výdaje za rodičovský příspěvek ve Zlínském kraji klesaly a jen v roce 2016 byly vyšší než v roce předchozím. Za posledních 7 let se částka snížila o 284,4 mil. Kč. Poklesly také náklady na přídavek na dítě z 233,7 mil. Kč v roce 2010 na 154,2 mil. Kč v roce 2016. K nárůstu za sledované období došlo u příspěvku na bydlení ze 147,8 mil. Kč na 288,7 mil. Kč. Také v případě výdajů na pěstounskou péči (z 53,3 mil. na 127,0 mil. Kč) se výdaje navýšily, ale zde lze situaci vysvětlit změnou zákonné úpravy této péče v průběhu sledovaného období směrem k upřednostňování umístování dětí do náhradní péče místo do ústavní.

Graf 5.1 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče ve Zlínském kraji

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Tab. 5.1 Vybrané dávky státní sociální podpory podle okresů

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	Počet vyplacených dávek (tis.)					Výdaje na dávky (tis. Kč)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Přídavek na dítě										
Zlínský kraj	325,5	320,6	305,8	285,3	254,0	198 191	195 115	186 221	173 633	154 242
v tom okresy:										
Kroměříž	64,0	64,7	61,5	58,0	53,2	38 807	39 172	37 349	35 127	32 160
Uherské Hradiště	72,7	71,7	68,7	62,9	54,9	44 443	43 638	41 857	38 275	33 336
Vsetín	95,4	92,1	88,4	83,7	75,6	57 842	56 073	53 753	50 794	45 794
Zlín	93,4	92,0	87,2	80,7	70,2	57 100	56 232	53 262	49 437	42 953
Rodičovský příspěvek										
Zlínský kraj	191,0	178,8	169,7	166,9	168,0	1 296 100	1 247 890	1 161 583	1 135 943	1 158 778
v tom okresy:										
Kroměříž	34,0	32,1	30,5	29,6	29,8	228 217	220 910	206 084	198 191	202 957
Uherské Hradiště	46,1	43,1	40,3	40,3	40,3	312 782	300 392	277 561	274 823	279 574
Vsetín	48,7	45,3	42,7	42,7	42,9	326 993	313 622	291 159	287 352	291 593
Zlín	62,1	58,3	55,1	54,3	55,0	428 107	412 965	386 779	375 577	384 653

Počet vyplacených dávek u přídavku na dítě měl za sledované období let 2012 až 2016 sestupnou tendenci ve všech okresech Zlínského kraje. Jediná výjimka se vyskytla v okrese Kroměříž, kde mezi lety 2012 a 2013 počet dávek stoupl o 0,7 tis. Analogicky k této skutečnosti v okrese meziročně v těchto letech stouply výdaje na dávky přídavku na dítě (o 365 tis. Kč). Na souvisle klesajícím trendu v celém kraji se to neprojevilo.

U počtu vyplacených dávek rodičovského příspěvku došlo v rámci Zlínského kraje k poklesu mezi lety 2012 až 2015, ale v roce 2016 nastal nárůst o 1,1 tis. Situace v okresech se lišila. V okrese Uherské Hradiště se stav od roku 2014 zastavil na 40,3 tis. Ostatní okresy zaznamenaly vzrůst počtu dávek v roce 2016 – okres Kroměříž a Vsetín o 0,2 tis. (tj. nárůst výdajů o 4 766 tis. Kč, resp. 4 241 tis. Kč). Ve Zlínském okrese stoupl ve stejném roce počet vypláceného rodičovského příspěvku o 0,7 tis. (9 076 tis. Kč).

Další vyplácenou sociální dávkou je příspěvek na péči (určen osobám starším 1 roku, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při zvládnutí základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle zákona).

V roce 2016 byl v České republice průměrný měsíční počet vyplacených dávek příspěvku na péči 346,0 tis. (náklady tvořily 23 045,9 mil. Kč). Z toho činilo podle věku osob 1 až 17 let 30,0 tis. (8,7 %) a 18 až 29 let 15,2 tis. (4,4 %). V rámci krajů bylo nejvíce těchto dávek (za všechny věkové skupiny) vyplaceno v Moravskoslezském 42,7 tis. (12,3 %) a Jihomoravském 41,9 tis. (12,1 %) kraji. Nejméně pak v Karlovarském kraji 8,9 tis. (2,6 %).

V celém státě v roce 2016 pobíralo příspěvek na péči 131,5 tis. mužů (tj. 38,0 % z celku). Ve věku 1 až 17 let jich bylo 18,1 tis. (13,8 % z kategorie mužů) a ve skupině 18 až 29 let 9,1 tis. (6,9 %). U žen byl průměrný měsíční počet vyplacených dávek (62,0 % z celku). Žen ve věkové skupině 1 až 17 let bylo 11,3 tis. (5,3 % z kategorie žen) a ve věku 18 až 29 let 6,1 tis. (2,8 %).

Ve Zlínském kraji v roce 2016 činil průměrný měsíční počet vyplacených dávek 22,8 tis. Osobám ve věku 1 až 17 let bylo vyplaceno 1,6 tis. (7,0 % z celkových dávek v kraji) a ve věku 18 až 29 let 0,9 tis. (4,0 %). V kraji byl průměrný počet mužů za měsíc, kterým byly vyplaceny dávky, 8,3 tis. Z toho bylo ve věku 1 až 17 let 1,0 tis. hochů a ve věku 18 až 29 let 0,6 tis. mužů. Průměrný měsíční počet žen v kraji pobírajících příspěvek na péči činil 14,5 tis., z toho ve věku 1 až 17 let 0,6 tis. a ve věku 18 až 29 let 0,3 tis.

Pěstounská péče a ústavní výchova

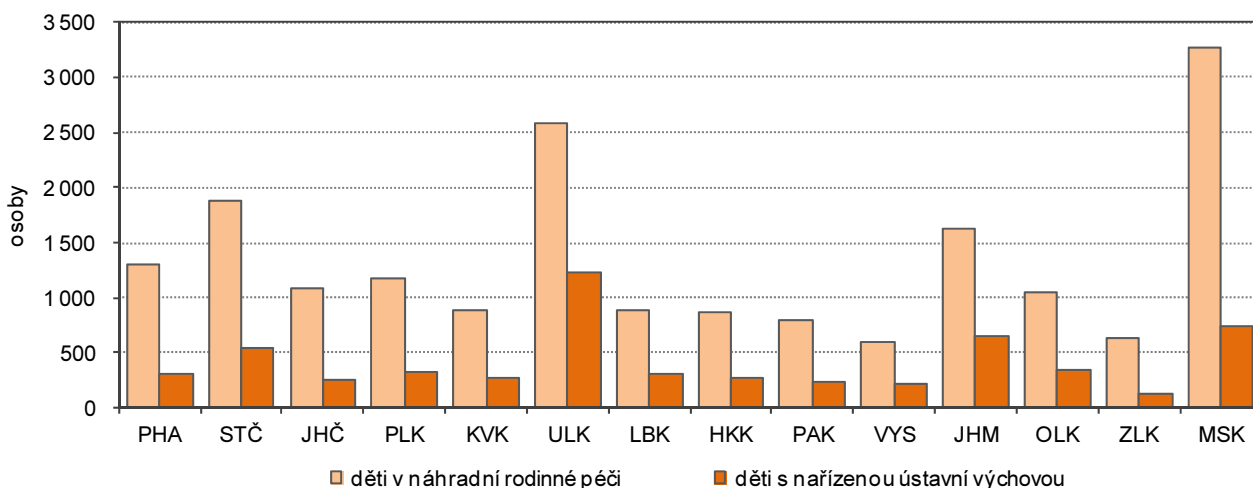
Po roce 1989 se Česká republika začala pokoušet vyrovnat trendu západních a severních zemí Evropy, kde je dlouhodobá tradice umístování dětí z důvodu nefunkčnosti či absence vlastní rodiny do náhradních rodin. Tím lze výrazně omezit nebo i zcela zrušit kojenecké ústavy a dětské domovy či další obdobná pobytová zařízení pro děti a mládež. Jako osvědčená metoda se ukázala jak pěstounská péče na přechodnou dobu, tak přechod dětí do pěstounské péče do jejich 18 let. Pokud původní rodina není pro vývoj dítěte vhodná, je prokázáno, že je z mnoha hledisek pro jeho vývoj výrazně lepší, aby dítě/junior vyrůstaly v určité rodině, kde se mohou spolehnout na konkrétní dospělé osoby místo střídajících se dětských sester v kojeneckých ústavech a výchovných pracovníků v dětských domovech.

Pěstounská péče je jednou z forem náhradní rodinné péče (dalšími jsou opatrovnictví, osvojení, poručenství a svěřeni dítěte do péče jiné osoby). Dle Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, může soud svěřit dítě do osobní péče pěstounovi, nemůže-li o dítě osobně pečovat žádný z rodičů ani poručník. Pěstounská péče má přednost před péčí o dítě v ústavní výchově.

Ústavní výchova - (dle stejného zákona jako výše uvedený) soud může jako nezbytné opatření také nařídit ústavní výchovu, jsou-li výchova dítěte nebo jeho tělesný, rozumový či duševní stav, anebo jeho řádný vývoj vážně ohroženy nebo narušeny do té míry, že je to v rozporu se zájmem dítěte, anebo jsou-li tu vážné důvody, pro které rodiče dítěte nemohou jeho výchovu zabezpečit.

Graf 5.2 Děti v náhradní rodinné péči a děti s nařízenou ústavní výchovou podle krajů v roce 2016

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

V roce 2016 bylo v České republice v náhradní rodinné péči (NRP) 18 636 dětí. Nejvíce z nich bylo z krajů Moravskoslezského (3 270; 17,5 %), Ústeckého (2 576; 13,8 %) a Středočeského (1 877; 10,1 %). Naopak nejméně dětí v NRP bylo v kraji Vysočina (598; 3,2 %), ve Zlínském (628; 3,4 %) a Pardubickém (792; 4,2 %) kraji.

Děti s nařízenou ústavní výchovou v roce 2016 v České republice bylo celkem 5 861. Největší podíl měl Ústecký kraj (1 222; 20,8 %), s podstatně nižším počtem dětí a mládeže následovaly kraje Moravskoslezský (744; 12,7 %) a Jihomoravský (660; 11,3 %). Na opačné straně s nízkým počtem umístěných dětí mimo rodinu je pak Zlínský (127; 2,2 %), Pardubický (243; 4,1 %) a Jihočeský (257; 4,4 %) kraj.

Tab. 5.2 Děti v náhradní rodinné péči a děti s nařízenou ústavní výchovou

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

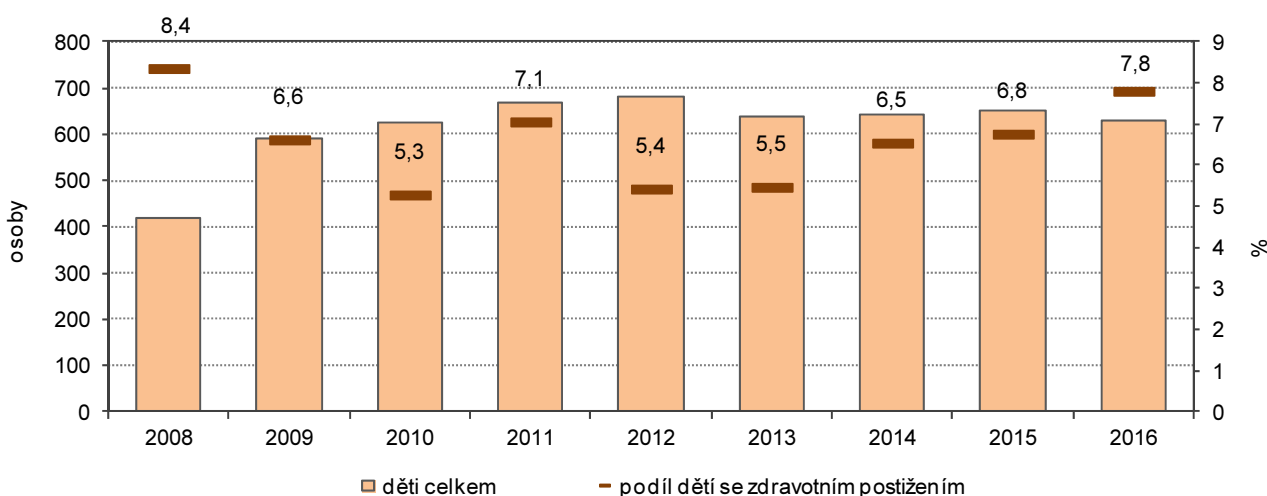
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Děti v náhradní rodinné péči	419	540	584	656	681	742	754	819	792
na 1 000 osob ve věku 0–18 let	3,7	4,9	5,3	6,1	6,4	7,0	7,1	7,7	7,4
Děti s nařízenou ústavní výchovou	271	418	355	263	297	285	277	234	243
na 1 000 osob ve věku 0–18 let	2,4	3,8	3,3	2,4	2,8	2,7	2,6	2,2	2,3

Ve Zlínském kraji se počet dětí a mládeže od 18 let v náhradní rodinné péči v období let 2008 až 2016 zvyšoval. Nejvyššího počtu dosáhl v roce 2015 (819 dětí, tj. 7,7 na 1 000 osob ve věku 0-18 let). Počet mladých v NRP na 1 000 osob ve věku 0-18 let se zvýšil od roku 2008 do r. 2016 o 3,7 osoby.

Trend u dětí s nařízenou ústavní výchovou byl ve sledovaném období poměrně setrvalý. Nejvíce dětí bylo v pobytových zařízeních umístěno v letech 2009 (418; tj. 3,8 dětí na 1 000 osob ve věku 0-18 let) a 2010 (355; 3,3). Počet osob na 1 000 mladých lidí do 18 let se mezi lety 2008 a 2016 snížil jen o 0,1 p.b.

Graf 5.3 Počet dětí v náhradní rodinné péči k 31. 12. v letech 2008 – 2016

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ve Zlínském kraji ve sledovaném období 2008 až 2016 tvořil podíl dětí se zdravotním postižením v náhradní rodinné péči nejvyšší část v roce 2008 – 8,4 %, tj. 35 osob. Následoval rok 2016 - 7,8 %, 49 dětí a rok 2011 – 7,1 %, 47 osob se zdravotním postižením do 18 let.

Sirotčí důchody

Sirotčí důchod náleží nezaopatřenému dítěti, zemřel-li mu rodič, osvojitel nebo osoba, která nebyla rodičem nebo osvojitelem, ale na základě rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do výchovy, převzala nezaopatřené dítě do péče nahrazující péči rodičů nebo do společné výchovy manželů.

Tab. 5.3 Sirotčí důchody podle okresů (prosinec)

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

	Příjemci						Průměrná měsíční výše (Kč)					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zlínský kraj	2 932	2 879	2 799	2 643	2 574	2 441	5 473	5 617	5 754	5 792	5 915	5 953
v tom okresy:												
Kroměříž	522	522	497	482	480	449	5 392	5 534	5 642	5 640	5 784	5 840
Uherské Hradiště	737	720	701	644	625	581	5 456	5 590	5 759	5 869	6 021	6 031
Vsetín	755	720	711	660	645	614	5 632	5 675	5 776	5 808	5 941	5 916
Zlín	918	917	890	857	824	797	5 456	5 632	5 791	5 887	5 946	5 933

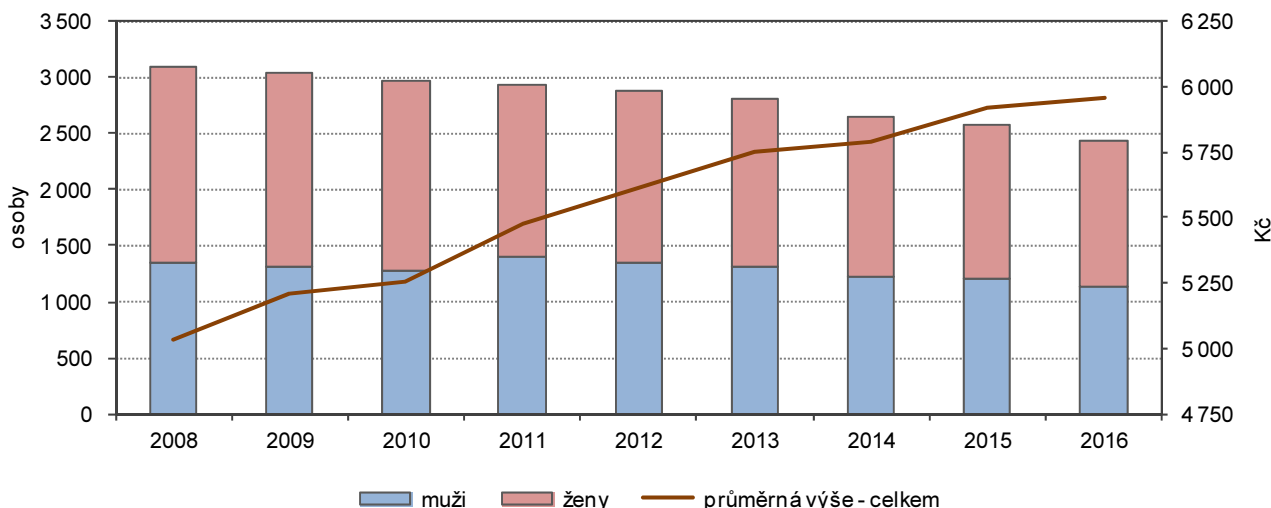
Počet příjemců sirotčích důchodů se ve Zlínském kraji od roku 2011 do roku 2016 snižoval. Rozdíl za toto období činil 491 osobu. Nejvíce příjemců bylo v okrese Zlín, kde počet za sledované období snížil o 94 děti. Nejvyšší úbytek osob pobírající tuto dávku od roku 2011 do roku 2016 byl v okresech Uherské Hradiště (o 156) a Vsetín (o 141).

Naopak průměrná měsíční výše sirotčího důchodu stoupala. V kraji vzrostla v roce 2016 oproti roku 2011 o 480 Kč. V roce 2016 pobírali nejvyšší průměrný měsíční sirotčí důchod 6 031 Kč v okrese Uherské Hradiště, což bylo o 575 Kč více, než v roce 2011. Následovaly okresy Zlín s průměrnou výší důchodu 5 933 Kč (nárůst o 477 Kč) a Vsetín 5 916 Kč (se zvýšením o 284 Kč). Nejnižší průměrný sirotčí důchod byl v roce 2016 v okrese Kroměříž ve výši 5 840 (zvýšení o 448 Kč).

Graf 5.4 Sirotčí důchody podle pohlaví ve Zlínském kraji (prosinec)

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

V období mezi lety 2008 až 2016 klesal především počet žen pobírajících sirotčí důchod, kdy rozdíl za toto období byl o 434 ženy v roce 2016 méně. Mužů bylo od počátku sledovaného období méně (v r. 2008 o 395 mužů pobírajících dávku méně než žen) a jejich počet se nižil v roce 2016 na 1 130 (o 220 méně než v r. 2008).

V roce 2008 činila celková průměrná výše sirotčího důchodu v kraji u mužů 5 015 Kč a v roce 2016 5 986 Kč. Ženy pobíraly tento důchod v roce 2008 průměrně ve výši 5 038 Kč a v roce 2016 již 5 924 Kč. Lze tedy konstatovat, že průměrný sirotčí důchod ve Zlínském kraji vzrostl za posledních 9 let u mužů o 971 Kč a u žen o 886 Kč.

Nejvyšší průměrnou výší sirotčího důchodu měly v roce 2016 kraje Hl. město Praha (6 063 Kč), Vysočina (6 057 Kč) a Zlínský (5 953 Kč). Kromě Hl. města Prahy a kraje Vysočina se průměrná výše sirotčího důchodu nedostala nad 6 tis. Kč. Nejvyšší počet příjemců u mužů byl ve Středočeském kraji (2 291), pak v Moravskoslezském (2 692) a Jihomoravském (1 918) kraji. U žen byl v první v pořadí Moravskoslezský kraj (2 899), Středočeský (2 323) a Jihomoravský (2 899). Od roku 2008 se sirotčí důchod ve Zlínském kraji zvýšil v průměru o 915 Kč.

Držitelé průkazů zdravotně postižených

Data o držitelích průkazů osob se zdravotním postižením nejsou metodicky srovnatelná s dříve publikovanými údaji (naposledy dostupnými za rok 2011). Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením má osoba starší 1 roku s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, které podstatně omezuje její schopnost pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Od počátku roku 2014 je možné průkaz osoby se zdravotním postižením získat pouze na základě samostatného řízení a posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem okresní správy sociálního zabezpečení.

Průkaz TP má osoba se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra.

Průkaz ZTP má osoba s těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra.

Průkaz ZTP/P má osoba se zvlášť těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce, včetně osob s poruchou autistického spektra.

Česká republika má 311 250 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením (OZP). Z toho je 15 057 mladých do 18 let (4,8 %). V mezikrajském srovnání obyvatel s průkazem pro OZP je na prvním místě

Jihomoravský kraj s 36 640 osobami (11,8 %), následuje Středočeský kraj s 33 838 lidmi (10,9 %). Na třetí pozici je Moravskoslezský kraj s 30 898 OZP (9,9 %).

Tab. 5.2 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením podle krajů k 31. 12. 2016

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

ČR, kraje	Držitelé průkazů		v tom podle druhu průkazu					
			TP		ZTP		ZTP/P	
	celkem	z toho do 18 let	celkem	z toho do 18 let	celkem	z toho do 18 let	celkem	z toho do 18 let
Česká republika	311 250	15 057	22 702	690	198 025	3 929	90 523	10 438
Hl. m. Praha	30 790	1 207	3 793	70	18 919	314	8 078	823
Středočeský	33 838	1 733	2 437	73	21 318	453	10 083	1 207
Jihočeský	20 599	831	1 262	37	14 321	224	5 016	570
Plzeňský	18 414	893	1 151	54	11 914	248	5 349	591
Karlovarský	7 047	445	573	30	3 801	77	2 673	338
Ústecký	26 353	1 669	2 091	85	15 504	401	8 758	1 183
Liberecký	16 615	767	986	30	11 309	165	4 320	572
Královéhradecký	17 854	890	893	44	11 923	280	5 038	566
Pardubický	16 034	882	1 152	33	9 972	229	4 910	620
Vysočina	16 900	652	742	16	12 008	154	4 150	482
Jihomoravský	36 640	1 704	2 821	79	23 930	508	9 889	1 117
Olomoucký	18 280	845	1 348	26	11 544	226	5 388	593
Zlínský	20 988	911	977	18	14 341	235	5 670	658
Moravskoslezský	30 898	1 628	2 476	95	17 221	415	11 201	1 118

K 31. 12. 2016 činil celkový počet držitelů průkazů OZP ve Zlínském kraji 20 988 osob (v rámci ČR 6,7 %). Mladých držitelů do 18 let bylo z počtu v kraji 4,3 % (911 osob). Mezi nimi bylo nejvíce osob se zdravotním postižením ve skupině ZTP/P (72,2 %; 658), následovala skupina ZTP (25,8 %; 235) a TP (2 %; 18).

Z hlediska okresů ve Zlínském kraji má nejvíce průkazů osob se zdravotním postižením ve všech věkových kategoriích okres Zlín (6 454; 30,8 %), následuje Uherské Hradiště (5 094; 24,3 %), Kroměříž (4 915; 23,4 %) a Vsetín (4 525; 21,6 %).

Ve věkové skupině do 18 let je situace následující: Nejvyšší procento držitelů průkazů opět patří obyvatelům v okrese Zlín (293; 32,2 %), potom v okrese Vsetín (269; 29,5 %), Uherské Hradiště (199; 21,8 %) a nejméně jich bylo v okrese Kroměříž (150; 16,5 %). Situace s druhy průkazů početně odpovídala ve všech okresech té krajské, tzn. nejvyšší procento bylo mezi držiteli průkazu ZTP/P, následoval ZTP a jen v jednotkách se pohyboval počet vlastníků TP.

